

2023-06-29
S2023/02166 (delvis)

Socialdepartementet

Statskontoret
Box 396
101 27 Stockholm

Uppdrag att genomföra en myndighetsanalys av Folkhälsomyndigheten

Regeringens beslut

Regeringen ger Statskontoret i uppdrag att genomföra en myndighetsanalys av Folkhälsomyndigheten, i enlighet med den modell som Statskontoret redovisade till regeringen i december 2008 (Fi2007/08016). Inom ramen för uppdraget ska Statskontoret, med utgångspunkt i den modellen, analysera:

- hur Folkhälsomyndigheten fullgör sina uppgifter,
- om bildandet av Folkhälsomyndigheten har lett till en ändamålsenlig och effektiv organisation för det samlade folkhälsoarbetet på nationell nivå,
- konsekvenserna av Folkhälsomyndighetens bildande med avseende på smittskyddsfrågornas prioritet,
- hur Folkhälsomyndighetens samverkan med och stöd till myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer inom folkhälsoområdet fungerar och kan utvecklas,
- om Folkhälsomyndigheten har en ändamålsenlig ledningsform och intern styrning, och inom ramen för i detta överväga dels om ledningsformen bör ändras, dels om myndigheten bör omfattas av intern-revisionsförordningen (2006:1228),
- Folkhälsomyndighetens ekonomiska situation, finansieringsmodell och principerna för avgiftsstrukturen och hur dessa faktorer påverkar myndighetens förutsättningar att bedriva och utveckla sin verksamhet på ett effektivt sätt,
- utvecklingsområden som är särskilt viktiga för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt, och
- om regeringens styrning av Folkhälsomyndigheten är ändamålsenlig.

Inom ramen för uppdraget ingår även att, vid behov, föreslå de åtgärder som Folkhälsomyndigheten eller regeringen bör vidta för att stärka myndighetens förmåga att fullgöra och utveckla genomförandet av sina uppgifter på ett effektivt, ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Vid genomförandet av uppdraget ska Statskontoret inhämta kunskaper och erfarenheter från berörda myndigheter, Sveriges Kommuner och Regioner, kommuner och regioner, civilsamhällets organisationer samt andra aktörer som är relevanta för uppdragets genomförande.

Statskontoret ska i arbetet med uppdraget beakta de erfarenheter och utvecklingsbehov som framgår av såväl tidigare som pågående relevanta uppdrag och utredningar inom området, däribland slutsatserna från Corona-kommissionen (S2020:09) samt Riksrevisionens rapport Det nationella smittskyddet – inte anpassat för en storskalig smittspridning (RiR 2023:9).

Folkhälsomyndigheten ska när uppdraget utförs bistå Statskontoret med de uppgifter och underlag som behövs för uppdragets genomförande.

Statskontoret ska senast den 31 januari 2024 lämna en muntlig delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Statskontoret ska senast den 31 maj 2024 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Redovisningarna ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

I syfte att tillskapa en mer ändamålsenlig organisation för det folkhälso-politiska arbetet på nationell nivå bildades den 1 januari 2014 en ny myndighet med ett samlat ansvar för folkhälsofrågor, Folkhälsomyndigheten. Till den nya myndigheten överfördes de uppgifter som Statens folkhälsoinstitut (FHI) och Smittskyddsinstitutet (SMI), vid tidpunkten, ansvarade för samt vissa av de uppgifter som föll inom Socialstyrelsens ansvarsområde bl.a. avseende folk- och miljöhälso- och sjukvårdsrapportering. Förändringen innebar att FHI och SMI avvecklades från den 31 december 2013. Som ett led i den dåvarande översynen av myndigheter inom hälso- och sjukvårdsområdet, och i syfte att tillskapa ett samordnat och ändamålsenligt smittskyddsarbete på nationell nivå, övertog Folkhälsomyndigheten fr.o.m. den 1 juli 2015 även

det statliga ansvaret för de uppgifter som följer av smittskyddslagen (2004:168) och lagen (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa, ett ansvar som Socialstyrelsen tidigare haft.

Folkhälsomyndigheten har sedan dess bildande, inbegripet överförandet av uppgifterna när det gäller smittskyddsfrågor, inte varit föremål för någon övergripande myndighetsanalys eller genomlysning. Detta samtidigt som myndighetens verksamhet under senare år har år har förändrats på ett genomgripande sätt, inte minst genom covid-19-pandemin som har haft en stor påverkan på myndigheten och dess verksamhet.

En av de prioriteringar som slås fast i regeringens inriktning för arbetet med styrningen av statsförvaltningen är att regeringens styrning av myndigheterna och uppföljningen av deras arbete ska utvecklas ytterligare (prop. 2022/23:1, utgiftsområde 2, avsnitt 4.5.1). Detta innebär bl.a. att regelbundna och djupare analyser av myndigheterna bör genomföras, vid sidan av underlag som årsredovisning, budgetunderlag och Riksrevisionens revisionsberättelser, i syfte att säkerställa effektivitet och ändamålsenlighet i regeringens styrning.

Mot den bakgrunden finns det enligt regeringens mening anledning att göra en analys av Folkhälsomyndighetens verksamhet. Syftet med uppdraget är

säkerställa att Folkhälsomyndigheten har goda förutsättningar att fullgöra sina uppgifter och utveckla sin verksamhet och att regeringens styrning av myndigheten är ändamålsenlig.

På regeringens vägnar

Parisa Liljestränd

Andrea Larsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevision
Finansdepartementet/BA, SFÖ
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/EKA
Ekonomistyrningsverket
Folkhälsomyndigheten
Riksrevisionen
Sveriges Kommuner och Regioner